

02 H 287

L. D. B. V.
DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS,
DE

JURE NE-
CESSITATIS,

Vom

Goth-Recht.

120.

QUAM
RECTORE ACADEMIÆ MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIÆ, MARCHIONE
BRANDENB. &c. &c.
ILLUSTRI ÆCTORUM ORDINE CONSENTIENTE.
IN CELEBERRIMA FRIDERICIANA ACADEMIA,
PRAESIDE,

DN. IO. SAMUELE STRYKIO,
PRO RECTORE MAGNIFICO, CONSIL. AUL. SAX. ISEN.
PROF. PUBL. ORD. ET FACULTAT. JURID. h. t. DECANO,

PRO LICENTIA,

SUMMOS IN JURE HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA
RITE AC LEGITIME CONSEQUENDI

d. XII. Maj. Anno M. DCCXII. horis ante 6 pomeridianis.

PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI
SUBMITTIT,

AUTOR ET RESPONDENS,
ANDREAS CHRISTIANUS AMSEL,
SUERIN. MEGAPOL.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Typis JOH. GRUNERI, Academ. Typogr.

32

DISPUTATIO JURIDICA IN AUCTORITATE

JURIS CESSITATIS

DE AUCTORITATE LEGIS

IN IO. S. WILHELM. H. H. H.

AUCTORITATE LEGIS
ANDREAS CHRISTIANUS

B. C. D.

PRÆFAMEN.

¶ omnibus quidem maxime tamen in jure æquitas spectanda est *L. 90. de R. 7.* æquitatis enim natura est, Leges emendare, corrigere ac supplere. Unde Cicerō : Non omnia scriptis sed quædam tacitis exceptionibus caventur. Leges quippe semper ita sunt interpretandæ, ne quam minimum ab æquitate naturali recedamus. *Conf. Grotius. de J. B. & P. Lib. II. Cap. II. §. 6.*

A 2

So.

Solius igitur æquitatis adminiculo & beneficio Legum asperitatem emollimus, & Legum defectui, quo propter nimiam universalitatem suam laborant, medemur. Non vero hæc æquitas, qua quasi Lex corrigitur, tollit Legis obligationem, sed declarat Legem in certo casu non obligare, & ita non pugnat ex intentione cum Lege sed ex accidenti. Unde Aristoteles V. *Ethicor. ad Nicomach. æquum est ait, quod etiam Legislator sic diceret, si præsens adesset, & si scivisset Lege cavisset.* Locum autem habet æquitas in omni jure tam naturali quam humano positivo. De Naturali Grotius *ad Marthei Cap. 5. comm. 40. Omnia, inquit, præcepta naturalia, quantumvis universaliter enunciata, habent suas ex æquo & bono exceptiones.* Quod vero humanum spectat, semper etiam ita Lex interpretanda, ut inde non aliquod absurdum, aut incommodum sequatur, quia hoc voluisse Legislator non videtur. *L. 19. ff. de LL. Brunnem. ad d. L. 19.* Nulla enim juris ratio aut æquitatis benignitas patitur, ut quæ salubriter pro utilitate hominum introducta sunt, ea nos du-

duriore interpretatione contra ipsorum commodum producamus ad severitatem *L. 25. ff. de LL.* Nam interpretatione *LL.* poenæ molliendæ sunt potius quam asperandæ *L. pen. ff. de Poen.* Ita si constat aliquem commisisse vim, & ignoratur utrum cum armis, interpretamur benignius reum fecisse violentiam sine armis, ut per hoc mitius puniatur. Hac in æquitate, basin etiam & fundamentum suum Jus necessitatis (de quo, habita brevis temporis ratione, differere in præsentis specimine animus est) ponit atque collocat. Grotius *de J. B. & P. L. II. Cap. II. §. 6.* & Illustr. Dominus Thomas. *in Instit. Jurispr. Divin. Lib. II. Cap. II.* Ipsa enim necessitas æquitatis principium est. Mevius *in Decis. Part. IV. Decis. 168. Num. 5. & 6.* Ut enim non nescius sim, quod ab aliis jam hæc Necessitatis materia tacta fuerit, ut in *Disput. de Necessitate Argentorat. 1673.* habita. Item in *Disput. sub Rubrica Jus Necessitatis. Was in Noth = Fällē passiret / Helmstadii edita.* Similiter a Frieschio sub *Tit. Telum Necessitatis.* Nihil tamen

secius, his non obstantibus, existimo, multa hos autores aliorum industriæ reliquisse, uti collatio hujus dissertationis cum illis satis superque commonstrabit. Id circo constitui tentamen facere, & in vires quid valeant humeri, quid ferre recusent inquirere. Novum ergo titulum non formo, sed præsentem laborem etiam de JURE NECESSITATIS inscribo. Quatuor vero distinctis ac separatis capitibus hanc materiam absolvere, apud animum meum constitui Cap. I. Generalia, quæ semper specialibus præcedere debent, & fundamentum Necessitatis docebit. At cum necessitas licitum reddat, quod illicitum est, multo vero magno hoc imbecillitatis humanæ patrocínio & injuriæ velamento, fatente Seneca *Lib. IV. Contr. 27.* abuti videantur, Capite II. de licita & III. de illicita necessitatis allegatione, agitur. Quia autem non sufficit necessitatem duntaxat allegare, cum non juris, sed facti sit, hinc omnino & hæc ab allegante probanda, hinc in capite IVto. De Necessitatis pro-

probatione erit agendum. Illotis vero ne manibus ad rem accedam Summi Numinis auxilium ac subsidium ante omnia piè ac devotissimè imploro. A Benevolò vero & humanissimo Lectore coronidis loco id ex-peto, ut ea quæ rudi Minerva hic tractaturus sim, benignissime a me accipere, errores obvenientes, defectusque item & quæ plus desideranda, ob breve tempus (quod iter mox suscipiendum coarctat) pro consueta humanitate excusare velit.

CAP. I.

CAP. I. GENERALIA ET NECES- SITATIS FUNDAMEN- TUM. SUMMARIA.

- §. I. *Necessitatis Derivatio & significatio.*
 §. II. *Necessitas in Jure Can. fundata.*
 §. III. *Et in Jure Civili.*
 §. IV. *Necessitas à Dd. approbata.*
 §. V. *Necessitas se fundat in Jus Natura.*
 §. VI. *Definitio Necessitatis.*
 §. VII. *Quid Jus Necessitatis.*
 §. VIII. *An necessitati renunciari possit.*
 §. IX. *An non per juramentum.*
 §. X. *Rationes affirmat; & Obstant.*
 §. XI. *Rationes Negat. & Conciliant.*
 §. XII. *Exempl. jurat. Renunciat.*

§ I.

*Necessita-
ris deriva-
tio & signi-
ficatio.*

Dicitur necessitas quod neces-
se seu necessum est, & sic vi aliqua
cogente fit, & vitari non potest.
Was Noth und nicht zu umbgehen
ist / itaque necesse est, quod nec
esse aliter potest. Hinc na-
tum dictum: Muß ist ein böses
Araut / Noth bricht Eisen. Necessitati enim nec DII
ipsi resistere possunt. Erasmus in *Adagiis* Nihil plus
potest gravi necessitate. Potentius nihil necessitate
in-

ET FUNDAMENTUM NECESSITATIS.

inveni. Necessitas durum telum. Semper necessitas denotatur per verbum Oportet Card. Tusch. *Pract. concl. Tom. 5. Lit. N.* De hac quoque necessitate haut in eleganter scribit. Vogt. *Tract. de Cambio Th. 4. Lit. a.* Quod prædictum verbum illud oportet Grammaticis impersonale sit, cum necessitas personam non respiciat, juxta Gallicum illud

*Quand il faut, vient en la place
Il n'est rien, qui ne se face.*

Omnino fiet si sermo reducat oportet

§. II.

Hæc necessitas tam in jure Canonico quam civili *Fundatur* fundata est, & ab omnibus fere Canonistis ac Dd. ap. *in jure Can.* probata, multisque exemplis illustrata. Ita enim Jus Canonicum loquitur Necessitas non habet Legem C. XI. *sicut de Consecrat. Distinct. 1.* Necessitas illicitum efficit licitum. *Cap. 4. X. de Reg. Jur.* Nam & Sabbatum custodire præceptum est: Maccabæi tamen sine culpa sua in sabbato pugnabant *cit. cap. & cap. Licet tam 3. X. de feriis. Cap. Quanto 4. de Consuetudine.* in verb. tutius tamen est, ea sine periculo ex necessitate, quæ Legem non habet omittere. *Cap. Consulisti III. X. de Celebratione Missar.* Nisi causa Necessitatis suadeat. *Cap. II. X. de Custod. Eucharist.* seu alias necessitates urgentes. *Cap. Licet. VI. X. de Pœnitent. & Remiss.* Si necessitas id exposcat. *c. mutationes. VII. Qu. 1. c. Ad limina XXX. Qu. 1.* Necessitate cogente.

§. III.

Ex quibus jam satis constabit, necessitatem fundamentum in Jure Canonico habere. *Et civili.* Pedem igitur ad

B

Jus

Jus Civile moveo, & ex hoc etiam necessitatis fundamentum produco. Sic Necessitatis mentio fit in *L. 1. C. de Oper. Libert.* in verb. quando propter inopiam pro alimentis id extra ordinem peti necessitas suaserit. In *L. 4. S. 2. ff. de Muneribus & Honor.* Inopes onera patrimonii ipsa non habendi necessitate non sustinent &c. In *L. 5. ff. de Officio Procons.* Quid enim si necessariam moram in itinere patiat &c. In *L. 13. ff. familia Herciscund.* Non quæ vetustiore causam, & originem juris habent necessariam. In *L. 45. ff. de Excusat.* Necessitati erit succumbendum. *Vid. pl. L. 7. S. 4. ff. Quod vi aut clam. L. 2. ff. de L. Rhodia de jact. L. 20. C. de Negot. Gest. L. 2. C. de Calumniat. Confer. pl. Disp. sub Rubrica. Was in Nothz-Fällen passiret. Helmestadi edita.*

§. IV.

Comprobatur à Dd.

Hanc tam in Jure Canonico quam Civili fundatam necessitatem Dd. valde extenderunt, variisque exemplis variisque regulis amplificaverunt, imo vix unus legitur Commentarius, qui sibi de necessitate non novam dixit regulam. Ut paucis me expediam, notissimos allegare placet. Generaliter dicunt: Necessitatem adeo esse ingens telum, ut nulli subjecta sit Legi, sed ipsam faciat Legem. Quin imo: Necessitati Legem subjacere, & non contra Oldrad. *Cons. 190. Jas. in L. si, cætera §. si paraverit n. 12. ff. de L. 1. Plat. Cons. 19. c. 9. n. 49.* Necessitatem exlegem esse dicit Rosacorb. *Observ. Pract. c. 57. n. 32.* & moderamen non diligere Casiodor. *Var. Lib. 4. c. 13.* In casu necessitatis recedere licere a regulis juris communis & prohi-

hibitivi putat. *Jas. in L. de pupillo §. propterea ff. de N. O. N.* Necesitatem non habere Legem humanam neque divinam. *Anchoran. Consil. 243. n. 2.* statuit. Eamque vim habere ut non tantum jus Civile vincat, sed & canones sibi subdicere soleat. *Sixtin. Conf. II. Vol. 3. n. 50.* Necesitati non posse legem ferri nec regulam præscribi asserit *Tiraqv. de Retract. §. 26. gl. 1. n. 19. & seqq.* Imo hanc necessitatem. *Jason in parat. ff. Comm. divid.* tam late extendit, putans; propter necessitatem ea concedi, quæ ipsa quodammodo negavit natura. Omnibus necessitatem derogare Legibus ait *Wesfenbec. Conf. 40. n. 28. v. 1.* & causam prohibitionis cujuscunque solvere ac infringere, ita ut actus ex necessitate factus non contineatur sub lege prohibente actum fieri *Gylman. Vol. Camer. T. 2. p. 3. v. 11. n. 8.* In omni dispensatione & privilegio semper necessitatem esse exceptam hancque facere ut recedatur à jure a regula & omni humanitate docet. *Surd. Dec. 68. n. 8.* Urgente necessitatis telo quæ injusta sunt, justissima censeri strenue defendit. *Bodin. de Republica L. 5. C. 5.* & alibi, privilegium irruentis necessitatis esse, quod eximat ab omnibus Legibus & reducat cuncta in eum statum, in quo ante leges conditas res fuere. Neque jure divino neque humano necessitati Legem ferri posse indicat. *Reinking. de Regim. Secul. & Ecclesiast. L. 2. §. 3. c. 3. n. 47.* Qui necessitate compulsus quid facit veniam & excusationem meretur. *Hering. de fidejuss. c. 29. n. 24.* Et *Grotius de J. B. & P. Lib. II. Cap. II. §. 6.* de Necesitate hanc format regulam. In omnibus, inquit, Legibus humanis summa illa necessitas videtur excepta. Confer. *Illustris Do-*

minus Thomafius in *Instit. Jurisprud. Divin. Lib. II. Cap. II. De Officio Hominis erga se ipsam* §. 164. Lex, inquit, naturalis, homicidium interdicens & ipsa habet tacitam exceptionem necessitatis. *§. 131. c. 1.* In Legibus humanis regulariter necessitas exceptionem facit. Item B. Dominus Strykius in *Ufu Modern. ad Tit. de muneribus & Honoribus.* in verbis: Uti vero alias nulla regula tam firma est quæ non patiatur exceptionem, ita quoque necessitas casum exceptum suggerit. Jung. B. Carpz. in *Respons. Lib. 1. Tit. 5. Resp. 42. n. 21.* Necessitas siquidem omnibus Legibus derogat. Et Legem non habet, licitumque & probabile facit, quod per se licitum ac probabile non est Carpz. *cit. lib. VI. Tit. IX. Resp. 94. n. 8. & 9.* Vid. Mevii *Decisiones Part. II. Dec. 180. n. 14. & 15.* Aut cum aliqua necessitas, aut in mora periculum, *ibique in N.* Necessitas Legem non habet, excepta ab omni Lege. *Et. Part. IV. Dec. 168. n. 5.* Vel necessitas aliud statuere cogit, & generalem Legem sequi non finit, *ibique add. Num.* Necessitas ab omni jure excepta est & facit ex illicito licitum Vid. prolixè cit. Mevius in *Tract. de Levamin. inopie Debitor. C. 1. num. 13.* Vid. Barbosa *Loc. Comm. Lib. XII. Cap. V. Ax. 16. & 17.*

§. V.

*Se fundat
in Jus Na-
turæ.*

Verum enim vero non solum Jus Can. & Jus Civil. & exinde Dd. & Commentatores necessitatem agnoscunt, sed & ipsa naturalis ratio seu Jus Naturæ hæc quoque maxime agnoscit: Natura quippe ipsa, & jusque Autor DEUS semper hominum incolumitatem quærit, & ut hæc eo melius ac tutius obtineri ac impetrari possit, media humanæ conservationi inservientia nobis concedit ac

per-

permittit. Ast cum non semper, valde nobis Legum verbis obstantibus, hæc media obtineri possunt, ipsa hinc naturalis ratio necessitatis casum agnoscit, quo eo melius finis ille desideratissimus, hominum sc. incolumitas obtineri possit. Sicque necessitas in LL. exceptionem tacitam facit. Et Legislator non præsumitur, subjectum adigere voluisse, ut Legem observet, si observatio cum periculo ejusmodi vitæ sit conjuncta. Nec origo necessitatis, an a DEO an a malitia aliorum hominum hanc trahat, investiganda prius erit. Quænam vero adveniat a malitia humana, Vid. Illust. Dn. Thomafius *l. c.* §. 146. Quænam autem a DEO ortum ducat, Vid. *idem l. c.* §. 153. Nec inter est an Leges sint affirmativæ, an vero negativæ. Leges etiam tam divinæ quam humanæ, tam affirmativæ quam negativæ tacitam necessitatis exceptionem habent. Conferatur prædictus Dn. Thomafius *in fundamentis Juris Nat. & Gent. ibique in Annot. Emendant. ad Lib. II. Jurispr. Div. ad Cap. II. §. 18.* Hominis porro officium erga se ipsum, & instinctus naturalis se conservandi homini cum bestiis communis, postulat, ut nos ita conservare studeamus, ut vitam tranquillam promoveamus. Omnino igitur media se ipsum conservandi in servientia necessario requiruntur, eaque homo adhibere potest imo tenetur. Ex natura ipsa denique haurimus atque colligimus, omnes sibi melius malunt quam alteri. Ordinata enim charitas semper incipit a se ipsa Conf Titii *Jus Privatum Lib. II. Cap. 18. §. 6.* & Pufend. *de J. N. & G. L. 2. c. 6. §. 3.* Ex quo, si duo præcepta naturalia concurrunt, cui utrique satisfieri non potest, laxior (sc. utilitas proximi) debet cedere

strictiori (sc. propriæ salutis. Vid. pl. Illust. Dn. Thomasius *L. c. Lib. II. Cap. II. De officio hominis erga se ipsum.* Et Grotius *de J. B. & P. Lib. II. Cap. II. §. 6. seqq.*

§. VI.

Defin. Necessitatis.

Ex ipsa itaque natura deducta necessitate, me ad Necessitatis definitionem accingo, & cum, ut jam supra demonstratum necessitas hanc vim habeat, ut ab obligatione Legis, validæ manentis, ad tempus nos eximere possit, ut id quod Lex aliqua præcipit omittere, & id quod lex vetat agere possimus, in aliquo necessitatis casu, quando citra nostram culpam in ejusmodi angustias conjecti sumus, ut aliter salutem consequi nequeamus, Necessitatem igitur ita definio: Quod sit *vis compulsiva premens & cogens id facere, quod alias non faceremus, licitumque reddens id, quo ad alias secundum Leges illicitum est.* Natura enim necessitatis est premere, angere, constringere, urgere, coercere; hinc necesse dicitur quod vi aliqua cogente & premente fieri opus est Dn. Weber *de Jure Consist. Cap. 47.* Per vim vero intelligo, vim voluntati plane contrariam, seu vim cui inviti succumbimus, & quæ repelli non potest. & per quam aliquid aliter se habere non potest. *L. 2. ff. Quod metus caus. L. penul. ff. de Excusat.* Et sic vis compulsiva, est qua quis ad aliquid faciendum compellitur. Vid. Lauterbachii *Colleg. Theoret. Practic. ad Tit. Quod metus causa. §. 10.* Quamdiu igitur electio adhuc salva est, non potest dici vis compulsiva, cum vis omnem excludit electionem. Hæc jam vis nos compellere debet, id facere, quod alias non faceremus, nec jure facere possemus, & si talis vis ad-

adeft, licitum redditur id, quod alias omni jure illicitum est.

§. VII.

Exposita necessitatis definitione ad Necessitatis jus *Quid jus* pedem moveo, cumque hicce labor de Jure Necessita- *necessita-* tis inscribitur, exponendum erit, quid hic loci per Jus, *tis.* & quale Jus intelligatur. Communiter enim asseritur; Necessitatem Legem non habere. Ubi vero nulla Lex ibi, nullum jus, per Consequens videtur Necessitatem nec jus habere aut habere posse. Verum frustra hæc oppositio erit, cum hic loci tale jus non intelligo, quod fynonimice pro Lege habetur scripta. Si enim in tali sensu Lex, & Jus sumuntur, Necessitas Legem aut Jus habere non potest. Intelligo igitur per tale Jus facultatem contra expressam legem agendi, seu ubi præcedens necessitas commune jus ad tempus mutat, sicque a communi regula Judicis recedit, dicendo sibi proprium jus. Hinc Necessitas non modo non subjacet Legibus, sed ipsa sibi Leges facit. Gail. *Lib. 2. Cap. 2. de pace publ.* Et has Leges abominandæ necessitatis amarissimas esse dicit. Valer. *Lib. 7. Cap. 6.* Imo in totum a Legibus communibus recedit, c. *Quod non est Licit. de R. l. in 6to.*

§. IIX.

Cum sic etiam de jure constet, ad necessitam iterum *An neces-* me converto, ubi quæritur annon necessitati renuncia- *tati renun-* ri possit? Et Resp. Negand. pono casum cum tota repu- *ciari possit.* blica paciscor ut ad dies vitæ ab omnibus collectis ac contributionibus sim immunis, ita licet respublica in maximam calamitatem redigatur, nulloq; se amplius modo

do juvare sciat, & tamen ne obulum contribuere velim, hoc casu licet tota Respublica in immunitatem meam consenserit, etiam tempore sumæ necessitatis, si tamen respublica non aliter quam mea pecunia servari possit, certe hoc pactum nullum erit, nec ad renunciata respublica tenebitur. Conf. B. Dn. Strykius in *Not. ad Lauterbach. ad Tit. de Vocat. & Excusat munerum*. Nulla sane alia ratio dari potest, quam quod summa Necessitas omnem legem frangat, & sic & nullo modo renunciari possit. Vid. Mevius in *Decis. Part. VII. Dec. 364. n. 5.* ubi dicit necessitatem naturalem secum excusationem habere.

§. IX.

*Annon per
juramen-
tum.*

Altioris vero indaginis quæstio erit, si quis perjuramentum necessitati renunciavit, an talis renunciatio valeat? Resp. etiam negando; Si enim ipsum fundamentum ut pactum & renunciatio non valet, juramentum quod saltem accessorium, negotium invalidum convalidare non potest.

§. X.

*Rat. Affirm.
& Obstant.*

Videtur quidem admodum obstare decantata illa juris Canonici Regula: Omne juramentum servandum esse, quod sine æternæ salutis detrimento servari potest. *c. cum contingat 28. de jure jurand c. quamvis 2. de pact. in 6to. & qui non servat perjurum habendum esse c. brevi 17. de jurejur. & c. 14. si peccat. c. 22. qu. 1.* & censuris ecclesiasticis coerceri! Licet juramentum actui etiam nullo adjectum fuerit. Unde etiam iudices Laici sunt iussi in materia juramentorum secundum Jus Canonicum judicare. Constat etiam, quam severe LL. in ejusmodi

di perjurum animadvertant, & qua poena perjurium puniatur clare demonstrat *Const. Crim. Car. Art. 107.*

§. XI.

Omnibus tamen non obstantibus his, dicendum erit, quod nec perjuramentum necessitati renunciari possit, *Rat. Negat. & Concil.* Nam ad objectionem respondeo, Regulam Juris Canon. minime obstare, cum sub hac regula maxima Cleri fraus latitet. Quod enim hæc regula tam diligenter inculcetur in jure Canon. aperte factum est ob interesse Cleri Romani, quia hoc pacto Clerus sibi vindicavit tacite potestatem Legislariam & judicialem corrigendi Leges Civiles & sententias judicum secularium. Confer. *Illustr. Dn. Thomasius in Fundam. Juris Nat. & Gent. ibique Annot. Emend. Lib. II. Cap. 9. §. 10.* Insuper variarum rationes pro mea militant sententia. Constat enim 1) quod necessitas legem non habeat, neque divinam neque humanam, sed plane exlex sit. *c. si nulla 113. de Consecrat. Dist. 4. c. 26. Discip. de Consecr. Dist. 5.* Vid. *Mevius Decis. Part. II. Decis. 180. n. 14. & 15.* excepta ab omni Legge; Ubi vero nulla adest Lex, non potest juramentum accedere. 2) Necessitas & contra Legem quid facit. *c. Quod non est licitum X. de R. J.* Illicitum enim reddit licitum. Juramentum vero non potest illicitum in Legge simpliciter facere licitum, foret enim alias vinculum summæ iniquitatis. *Conf. B. Dn. Strykius ad Lauterbach. Compend. Digest. Lib. III. Tit. I. in Not. juramento promiserint. & Lib. X. Tit. 3. in Not.* Nec valent juramenta super re illicita. Vid. *Illust. Dn. Thomasius in Inst. Jurispr. Div. Lib. II. Cap. IX. §. 18. 19.* 3) Imo ipsum

C
Jus

Jus Canonicum casum necessitatis excipit. *c. 15. si nulla*
23. Qv. 8. & per c. brevi 17. de Jur. Jur. Firmo igitur the-
 sis nostra stabit talo, nec per juramentum summae neces-
 sitati renunciari posse. Vid. Joh. à Capistran *de Matrim.*
per modum cons. n. 35. Non inquit, fit perjurus, qui neces-
 sitate urgente, id quod juravit, non observat. *Conf. Pa-*
norm. p. 2. Cons. 3. n. 5. Sicuti enim necessitas facit pro-
 babile, quod alias non est probabile. *L. 27. de Manum. Test.*
ibique Gothofr. Lit. II. Carpz. Resp. Lit. VI. Tit. IX. Resp.
94. n. 8. & 9. Ita quoque necessitate coactus contra ju-
 ramentum quid faciens, nullo modo illud frangit. *He-*
ring. tr. de Fidejuss. c. 7. num. 154. & 155. c. 8. X. de jur. jur.
Redoan. in Tract. de rebus Eccles. non alienan. Tit. de caus.
alien. n. 48. Sebast. Medices in Tract. de casibus fortuit. Par.
1. Qv. 6. n. 35.

§. XII.

Exempl.
Jurat. Ne-
cess. Renun-
ciat.

Ipse Heringius exemplum suppeditat: Confirmavit
 quis suo juramento, se pro nemine fidejubere velle, po-
 stea ab amico egente rogatus, fidejubet fidemque suam
 interponit, quæritur, an obligetur, & fidejussio sit valida.
 Et affirmat id Hering. *l. c. n. 63. & 64. Quern sequuti Bar-*
thol. Dominic. de S. Geminiano in c. fin. de for. comp. Ar-
chidiac. in c. non est contra 22. Qv. 1. Joan Saixon in con-
suet. Turon. Tit. 35. Art. 1. Gloss. 2. in fin. Robert. Marant.
in spec. suo aureo part. 6. Act. 9. num. 50. Cardin. Alban. in
addit. ad Bart. in rubr. ff. de fidejuss. n. 7. Vid. pl. apud cit.
 Hering. *L. c.* cujus ratio hæc, quia in necessitate semper
 proximo subvenire debemus *c. 21. dist. 86. e. sicut. dist. 47.*
 Similiter si quis juravit se mercatorem amplius esse
 nolle, eo tñ. non obstante, si in summa paupertate redi-

gatur, nec habeat, unde vivere, vitamque suam conser-
vare possit, iterum mercaturam arripere eamque exer-
cere posse defendit. Panorm. *inc. si. vero de jure jur. col.*

3. Ab ipsis Canonistis hic etiam casus ponitur, si quis
v. gr. juramento confirmavit, se velle certo tempore
certam pecuniæ quantitatem solvere, vel aliud quid fa-
cere, postea necessitate quadam sine culpa superveni-
ente, non potest promissis stare, unanimiter dicunt excu-
sari eum merito a perjurio per *cap. 10. & cap. 17. ibique*
Gloss. de jure jur. L. ult. qui satis d. cogant. Jura enim sub-
venire necessitate impeditis *L. Nec non 28. ex quibus caus.*
major L. 2. §. 2. si quis caut. Vid. Math. *de Afflict.* §. 2. n. 6.

CAP. II.

DE LICITA NECESSITA- TIS ALLEGATIONE.

SUMMARIA.

<p>§. I. <i>Connexio precedent. Cap. cum hoc.</i></p> <p>§. II. <i>Doctorum varia Neces-
satis divisio.</i></p> <p>§. III. <i>Quenam nostra.</i></p> <p>§. IV. <i>Quenam licita & inevi-
tabilis necessitas.</i></p> <p>§. V. <i>An licita necessitatis al-
legatio propter summam fa-
mis necessitatem.</i></p> | <p>§. VI. <i>Carpzov. opinio, quod ta-
le furtum non ab omni poe-
na liberet.</i></p> <p>§. VII. <i>Quenam requisita, ut
necessitas famis ab omni poe-
na liberet.</i></p> <p>§. VIII. <i>Si quis filium aut uxo-
rem propter summam famis
necessitatem mactavit, non
poena homicidii obtinet.</i></p> |
|--|--|

- §. IX. *Improbatur sententia in Scabinatu Electorali lata.*
- §. X. *Si quis ad pinguiorem posse fortunam pervenit, res ac bona furto ablata sunt restituenda.*
- §. XI. *Licita necessitatis allegatio in homicidio & summa & inevitabili necessitate commisso.*
- §. XII. *Si duo in pari vita periculo, & unus ob inevitabilem necessitatem alterum occidit, an occisor necessitatem allegare potest?*
- §. XIII. *Quid Juris, si indirecte aliquem occido propter summam necessitatem, an tunc licita necessitatis allegatio.*
- §. XIV. *Licita est necessitatis allegatio, si quis tempore incendiarii alienas ades diruat ad suas conservandas.*
- §. XV. *Idem in Casu Legis Rhodii de jactu obtinet.*
- §. XVI. *An idem obtineat in leſione fame.*
- §. XVII. *Quid juris, si Uxor vi compressa.*

§. I.

Connexio
precedent.
Cap. cum
hoc.

Fundamentum Necessitatis, ejusque definitionem, & quæ circa eam monenda ac desideranda in præcedente Capite vidimus, cum vero scire leges, non est verba earum tenere, sed vim ac potestatem, fatente Celso. *L. 17. ff. de LL.* maxime e re erit, necessitatis quoque vim ac potestatem, penitus inspicere ac examinare. Diximus supra: Necessitatem non habere legem, esse ex legem, ex illicito facere licitum, &c. sed quomodo hoc procedat, jam demonstrandum erit. Rem igitur in cardine spectemus, jugulumque causæ petamus. Quo vero omnia eo feliciter fluant, obvenientes passim Necessitatis divisiones prius perlustrandæ erunt,

§. II. Sic

§. II.

Sic Jcti Necessitatem dispeſcunt in Primogeniam & *Doctorium* respectivam, vel consecutivam, de illa intellectam vo-
 lunt. *L. sicut §. c. de oblig. & act. de hac L. 1. de Pact.* A-
 cessitatis in Affirmativam & negativam. Alii in Præcisam, & *divisio*
 Causativam & honestatis. Menoch. *d. l. n. 29.* Præci-
 sam formalem, & causativam causalem. Berous *dicit ad*
rubr. X. de jud. num. 29. can. Nabuchodonos. d. 37. Alii in
 Veram & fictam s. simulatam. Tabor. *de petat. c. 8. n.*
4. Part. 1. Alii in Naturalem fatalem & culpofam, Na-
 turalem dicunt, quæ a natura causatur, fatalem, in quam
 quis foruito casu incidit, & culpofam, si quis sua culpa
 in necessitatem incidit. Baldus *conf. 20. lib. 2.* Cravetta *in*
Resp. pro Gener. n. 94. Cacheran, *Dec. 167.* Menoch. *A. I.*
Q. Lib. 2. C. 2. Cas. 182. n. 23. Alii in absolutam præci-
 sam coactionis & compulsionis, & attractam, causati-
 vam vel respectivam. Freudenberg. *Tr. de rescript. mo-*
rat. conclus. 22. n. 46. Havem. *de Jure Episcopali. Lib. 7. v.*
10. Alii Necessitatem dividunt in publicam ac priva-
 tam, ad Publicam referunt LL. publicas condere, magi-
 gistratus creare, jurisdictionem exercere, privatam ve-
 ro dicunt, quæ in privatis negotiis dominatur, inque iis
 licitum redditur, quod secundum verba LL. generali-
 ter loquentium foret illicitum. Alii tandem evita-
 bilem & plane inevitabilem. Illam dicunt, quæ reme-
 diis evitari potest, hanc vero, quæ nullis remediis evitari
 potest, nec prohiberi quin fiat. Necessitatem enim non
 uniformis generis esse, ostendit. Tusch. *Pract. conclus.*
Tom. 5. Lit. N. Surdus conf. 15. n. 30. Thoming. *Decis. 20.*
n. 27. Martin, *de Cens.* Hisque fere omnes Jcti adsti-

pulantur. Vid. Freundeberg. *Tr. de rescript. morat. conclus.* 22. n. 46.

§. III.

*Quenam
nostra.*

Hanc ultimam Necesitatis divisionem meam facio, ceteris vero suo loco omnibus relictis. Evitabilis igitur necessitas est, quæ ullis mediis evitari, & alia ratione evadi potest, e. gr. adeundo magistratum &c. Conf. Grotius *de J. B. & P. Lib. II. Cap. II. §. 7.* Hanc, dico illicitam & non excusabilem.

§. IV.

*Quenam
licita & in-
evitabilis
necessitas.*

Inevitabilis vero necessitas est, quæ nullis remediis evitari potest, nec ullo modo prohiberi, quin fiat, est, summa & extrema, Eine unumbgängliche/unvermeidliche / hochdringende Noth / quæ excludit omnem necessitatem simulatam fictam, aut adfectatam, quæ voluntati contraria sæpe jubet, imo extorquet: hanc dico licitam & in jure maxime excusabilem; hæcque necessitas ita comparata, licitum reddit, quod illicitum est, nullamque habet Legem, sed plane exlex est, & omni jure excusationem meretur. Conf. *Const. Crim. Carol. Art. 140.* Hering. *de Fidejuss. c. 29. n. 24. L. 20. C. de Neg. Gest. L. 2. c. de Calumniat.* Mevius *Part. VII. Dec. 144. n. 1. & 2. & Part. IV. Dec. 168. n. 5.* Carpz. *Part. IV. Const. 37. Def. 9. n. 3. Idem in Resp. Lib. VI. Resp. 94. Tit. IX.* Conf. Illust. Dn. Thomafius. *in Inst. Jurispr. Div. L. 2. cap. 2. De Officio Hom. erga se ipsum.* Ut vero hanc inevitabilem licitam & maxime excusabilem necessitatem eo melius percipiamus, in ejus veram indolem, ac naturam inquiremus, & per exempla licitam ejus allegationem perscrutabimur.

§. V. In-

§. V.

Inopia sc. summa victus & amictus inevitabilem parit *An licita*
 necessitatem. Nulla necessitas fami par, quæ ceu cla- *necessitatis*
 des omnium horribilissima, & belli & pestis calamita- *allegatio,*
 tem superat, Brunnem. *ad L. 2. c. de patr. qui fil.* Imo fa- *propter*
 mis necessitas ita sæpe homines affligit, ut facile in me- *summam*
 lancholiam & delirium incidant, eorumque facinora *famis ne-*
 furore potius, quam animo deliberato peracta censean- *cessitatem.*
 tur. Carpz. *in Resp. Lib. VI. Tit. 9. Resp. 94. n. 13.* Cum i-
 gitur quis in tali famis necessitate constitutus sit, ut nul-
 lo modo amplius vitam suam propter famem conserva-
 re sciat, sicque ex necessitate furtum committat, quæri-
 tur, an ille fur necessitatem allegare possit, seque tali mo-
 do a pœna furti liberare? *Resp. 1.)* Ejusmodi necessita-
 tis casum vix imo vix præsumendum esse, multique pu-
 tant plane, non esse dabilem ut Ziegler, *in Not. ad Grot.*
 cum tamen non sit impossibile, ut omnia vitæ subsidia
 deficere possint, qualem casum adducit Pufendorff. *de*
J. N. & G. L. 2. c. 6. §. 5. hinc utique furem exceptione
 Necessitatis summæ uti posse. Imo si dicendum quod
 res est, hoc non est furtum, cum non fiat animo lucrum
 faciendi, & dolo, quod tamen ad furtum requiritur. Ita
 ut a pœna furti omnino liberetur fur, si cibaria aut simi-
 les res edibiles & potabiles in rerum omnium penuria,
 & sic maxima famis necessitate furatus sit. *Conf. const.*
crim. Art. 165. So jemand durch recht Hungers Noth.
 Ratio nulla alia dari potest, quam quod necessitas nul-
 lam legem habeat, sed ipsa sibi legem faciat, & qui justa
 causa adjutus aliquid faciat, a dolo liberetur. *L. 12. §. 3. ff.*
de Liber. caus. Nicol. Boer. *Decis. 168. n. 11.* Nicol. Reuf.
 Lib.

Lib. 3. Decif. 2. Constat enim, quod fames vitæ sit hostis, & ensis acutissimus. Contra omnem vero hostem ejusque arma cuilibet præsidia quærere licitum est *L. 1. C. Quand. lic. unicuique.* Bocer. *de furt. Cap. 2. n. 167.* Accedit & Jus Canonicum, etiam ob extremam famis necessitatem furem furtum committentem a pœna furti ordinaria liberans. *cap. si quis 3. X. de furt.* Vid. Corvini. *Jus Canon. Lib. IV. Tit. XIII. §. 8. 9.* Conf. pl. Joh. Harprecht. in *§. furtum 1. n. 16. Inst. de Obligat. qua ex debet. 105.* Berlich. *Part. 5. Concl. 44 n. 42.* Menoch. *de Arbitr. Jud. 2y. Lib. 2. Conf. 182. n. 27.* Gail. *L. 1. Obs. 142. n. 8.* asserit, quod inter cetera commoda paupertatis referatur, quod furtum ob famis necessitatem commissum excusetur. Videatur Carpz. *Part. IV. Const. 37. Def. IX.* putans, judicis arbitrio hanc rem committendam esse.

§. VI.

Carpz. opinio, quod tale furtum non ob omni poena liberet.

Ab omni tamen pœna furem non liberat, sed pro ratione nimirum famis urgentis extraordinarie puniendum esse probat. loc. cit. Et ita pronunciatum, contra *L. M. zu Plauten. Mens. Apr. An. 1630.* Hat Inquisit in Gutem beandt und gestanden / daß Er unlangsten zu Rodau *M. I.* daselbsten / mit einem Zaun-Stecken den Haspen aus der Stall-Thüre gewogen / und eröffnet / daraus 15. ganze Brod gestohlen / darbey ers aber nicht bleiben lassen / sondern hierüber noch anderthalb Scheffel Gersten dieblichen entwendet / darneben aber angezogen / daß ihm das äußerste Armutz darzu getrieben / indeme er benebenst seinem Weibe / und sieben kleinen Kindern / bey jetzigen schwürigen Zeiten / zu ernehren gehabt / und dieselbige nicht Hunger

ger leiden sehen können ic. So wird er deswegen nach Gelegenheit/ disfalls/ über das allbereitt ausgestandene noch ein 14. Tage / mit längern Gefängniß in Straffe genommen.

§. VII.

Cum vero maxime tota hæc res solius iudicis arbitrio subiaceat, omnino puto certis in casibus nec extraordinarie furem puniendum esse, sed penitus ipsi pœnam remittendam. Ad id vero sequentia indicia erunt necessaria. 1.) Ut adsit summa & vera necessitas, quæ unice furem induxerit, ad rem alteri auferendam, hæc probata, pœnæ locus non est. 2.) Ut adsit extrema necessitas, quæ vero tunc demum adesse dicitur, quando quis absque propria culpa in maxima inopia rerum ad victum necessariarum, aut quibus corpus contra sævitiam frigoris muniri solet, versatur. 3.) Ut ejusmodi fur, ab aliis locupletibus neque precibus, neque oblata sua opera, impetrare potuerit, ut necessaria vitæ subsidia ipsi suppeditarentur. 4.) Ut plus non auferat, quam præsens necessitas requirit & 5.) tandem ut intentionem foveat præstandi rerum ablatarum æstimationem, si melior fortuna arriserit. Conf. Pufendorff. *de J. N. & G. L. 2. c. 6. S. 5.* Et B. Stryk. *in Usu Modern. ad Tit. de furt.* Quamdiu igitur unum ex his recensitis requisitis deficit, tamdiu adhuc furtum pœna extraordinaria s. arbitraria puniri potest.

§. IIX.

Sed alia erit quæstio: si quis in tali famis necessitate constitutus, ut neque furando neque ullo alio modo sibi aliquid acquirere possit, mortemque ipsam oblongam

D

*Quanam
requisita, ut
necessitas
famis ab omni
pœna
liberet.*

*Siquis filium
aut uxorem propter
sumam*

*nam famis
necessita-
tem macta-
vit.*

gam jam factam famem metuat, an filium suum aut uxorem mactare possit, ut carne eorum vescatur & si hoc faciat, an ab ordinaria homicidii poena sit absolvendus? Putat id Carpz. *in Resp. Lib. VI. Tit. 9. Resp. 94.* Cui merito adstipulor. Ipsa enim natura, cujus autor DEUS est, dicitur, ut tamdiu me conservem, quamdiu me ullo modo, ullaque via conservare possim. Ipsae etiam leges, quaecunque ratione vitam meam redimere permittunt. *L. 1. in fin. ff. de bon. eor. qui ante sent.* Quanta quoque sit afflictio famis necessitatis, quae ad vescendas carnes liberorum vel uxoris compellit, quilibet sana sua ratione facile colligere potest. Ipse DEUS inobedientiam populi Israelitici hoc malo coercere minatur. *Deut. 28. v. 53. & comedes fructum uteri tui, & carnes filiorum tuorum, & filiarum tuarum, quas dederit Tibi Dominus DEUS tuus. Vid. v. 54. & 56.* Quis enim, his bene perpensis ac consideratis circumstantiis, hanc extremam, inevitabilem, ac summam necessitatem, seu hoc Uxoridicium s. infanticidium, poena capitali s. gladii punire vellet.

§. IX.

*Improbatur
sententia in
scabinatu
Electoralis
bata.*

Hinc etiam non sine fundamento Carpzovius *l.c.* Responsum Scabinatus Electoralis *Mens. Septemb. 1693.* improbat, ubi marito, qui propter summam & inevitabilem necessitatem, Uxorem suam septuagenariam mactavit, quam alias effuse dilexerat, poena gladii dictitata est. *Verb. Sent. Saxon:* Hat sich kurz nach abgewichenen Pfingsten begeben und zugetragen/ daß A. H. sein Eheweib M. von 70. Jahren / und mit welcher Er 32. Jahr im Ehe Stande gelebet/ fürseßlichen ermordet/ und umgebracht/ in dem

dem Er sie mit dem Messer in die Kehle gestochen/ darauf als sie verschieden/ ihr mit einer kleinen alten Parten/ die Beine/ Arme und Kopf abgehauen/ und ohngefehr 4. Pfund Fleisch/ wo es am besten gewesen/ abgeschnitten/ gekochet/ und 2. Tazge davon gegessen/ die andern Stück aber / in einer dunkeln Kammer im Hause verscharret und begraben. 2c. So erscheinet daraus so viel/ das Inquisit, mit der ordentlichen Straffe zu verschonen/ er wird aber gleichwol 2c. solches seines Verbrechens wegen/ mit dem Schwerd/ vom Leben zum Tode billig gerichtet und gestraffet.

§. X.

Sed ad furtum ob summam & inevitabilem necessitatem commissum recurro, & quæro, si ejusmodi fur teli-
ci successu temporis ad meliorem ac pinguiorem fortunam perveniat, jamque ab omni necessitate sit immunis, bonaque post necessitatem acquisita habeat, annon commissum in necessitate furtum restituere debeat, & si non lit, annon cogi possit. Affirmativa mihi placet sententia, omnino faciendam esse restitutionem, tam juri quam æquitati maxime conveniens. Conf. Harprecht in *Tr. Criminal.* p. 20. num. 20. & Grotius de *J. B. & P. Lib.* 2. Cap. 2.

Siquis ad pinguiorem postea fortunam pervenit, res ac bona furto ablata sunt restituenda.

§. XI.

In paulo præcedentibus demonstratum, summam inevitabilem ac extremam necessitatem, jus in vitam alterius facere, ita ut licita necessitatis allegatio postea locum inveniat, cum vero in his casibus, & minima circumstantia jus variare, delictumque aut excusare, aut aggravare possi, præterea etiam multum difficultatis pariter atque periculi subfit, quando de pœna mortis

Licita necessitatis allegatio in homicidio ex summa & inevitabili necessitate commissa.

D 2

vel

vel sanguinis infligenda agitur, alium casum necessitatis adjicio. Ponamus, versatur quis in re maxime licita, accedit adversarius, gladio enudato, vel alio telo lethali impetumque in plane innocentem facit, hic nec fuga vitam quærere, nec tali vi resistere potest, imminetque sibi mortem prævidet, quid faciendum? Resp. adest necessitas summa inevitabilis ac extrema, vitam conservandi jubens, libereque permittens aggressorem & invasorem præsentem e medio tollere. Necessitas enim non habet Legem, ab omni Lege est excepta, & ex illicito facit licitum. Licita hinc talis inquisiti necessitatis allegatio est, *Conf. Const. Cr. Carol. Art. 139. Welcher eine rechte Nothwehr / zu Rettung seines Leibs und Lebens thut etc.* Dicitur vero necessaria defensio, quando nos citra illam defensionem a læsione nullatenus immunes præstare possumus. *Const. 140. So einer jemand mit einen tödtlichem / Invasorem etiam occidens ab omni pœna absolvitur per L. 5. pr. ff. ad Leg. Aquil.* Si quemcunque alium terro se petentem quis occiderit, non videbitur injuria occidisse. *L. 3. ff. de J. & J. L. 2. C. de publ. Jud.* Et defensor salutis propriæ in nullo peccasse videtur, *L. 3. C. d. t.* defensio vero jure naturali introducta, gentium approbata, civili confirmata est. Imo de Jure Saxonico ne quidem ad Wergeldum necessario talis occisor tenetur, uti Carpz, *Prax. Crim. Qv. 29. n. 37. seqq.* demonstrat. Quid hic de moderamine inculpatæ tutelæ dicendum. Vid. B. Dn. Strykius in *Ufu Modern. ff. ad Leg. Aquil.* Requisita vero moderaminis inculpatæ tutelæ vid. apud Struv. *Exerc. 49. th. 55.* *Conf. Carpz. h. c. n. 30.*

§. XII.

Casum vero invertamus: Duo in præsens vitæ periculum incidunt, in quo utrique pereundum est v. gr. in naufragio, an uni quid facere licet, ex quo alteri aliam etiam perituro fata admoventur, ut ipse salvus sit, e. gr. si ipsum a tabula, quæ utrumque ferre nequit, violenter repellam vel si eum clausa porta, ut ego meam vitam conservem in periculo vitæ relinquam? Resp. Quod sic, quamdiu enim vitam meam conservare possim, conservare debeo non aliter autem in præsentis summæ necessitatis casu vitam meam conservare scio, quam si ipsum a tabula, quæ utrumque ferre nequit, violenter repellam.

Si duo in pari vita periculo, unus ob inevitabilem necessitatem alterum occidit, an occisor necessitatem allegare potest.

§. XIII.

Quid vero de hoc casu dicendum, si quis me injuste in via invasit armis lethiteris, per fugam autem me conservare cogito, in vasor nihilo minus me fugientem semper persequitur, claudus vero vel infans me in via angusta impedit, quo minus imminens & præsens periculum vitæ evadere possim, tum licet claudus vel infanti probabiliter pereundum, propter summam tamen & inevitabilem necessitatem, nihil mihi imputari potest. Si enim necessitatem ejusque qualitates vitam meam unice conservandi contemplor, non aliter dicere possum quam utique hoc licere; nec enim in dolo sum nec in culpa, cum propositum his nocere nunquam habuerim, nec in actu illicito verfor, cum unice saltem vitam meam conservare intendam. *Conf. Const. Crim. Carol. Art. 195. Soeiner in einer rechten & Illustr. Thomafius in Inst. Jur. Div. Lib. 2. Cap. 2. Grotius Lib. 1. cap. 3. §. 3. Lex e-*

Quid juris si indirecte aliquem occidit propter summam necessitatem, an tunc licita necessitatis allegatio.

nim ipsa naturalis, homicidium interdicens, hanc habet tacitam exceptionem necessitatis.

§. XIV.

Licita est necessitatis allegatio, si quis tempore incendii alienas aedes diruat, ad suas conservandas.

Cum jam ita necessitas jus tribuat ac det in vi tam alterius, uti haecenus demonstratum, exemplisque illustratum, nullum sane erit dubium, quin non multo magis in ejus res competat. Quo vero res omni plane dubio careat, exempla adducam, quæ ipsam rem facile explanabunt. v. c. Incendium subito in vicinia oritur casuale, brevique tempore se late fundit, & cum non exiguum sit incendia delendi remedium, si aedes vicinæ ejusdem violentiæ expositæ diruantur, ne ita ad alias ulterius progredi ignis possit, ego justo metu ac necessitate summa coactus, vicinas aedes destruo, ut meas servem. Quæritur, an vicinus me convenire possit ad damnum datum resarciendum, & si hoc faciat, annon exceptione summæ necessitatis ad aedes meas conservandas, me adversus illum tueri ac defendere possim? Licitam utique in hoc casu necessitatis allegationem esse, ex sequentibus rationibus mihi videtur. Non negandum 1) jure mihi licere ac permissum esse, ad mearum aedium defensionem vicinas diruere per L. 3. §. 7. ff. de incend. Ruin. naufr. præsertim si ignis eo usque jam pervenerit 2) non videtur damnum esse datum aedibus certo alias etiam perituris. 3) Dolo etiam omni caret is, qui defendendarum suarum aedium causa quid fecerit per. c. l. 3. §. 7. nec 4) Actio Legis Aquiliæ locum obtinere potest, cum non injuria hoc fecisse intelligatur, qui se tueri voluit, cum aliter non posset. L. 3. §. 7. in fin. & L. 49. ad Leg. Aq. Hinc asserto nostro non obstabit. L. 7. §. 4. ff. Quod vi aut clam, ubi inter magistratum

tum & privatum distinguitur, & quoad privatum rursus, an ignis eo usque ubi sc. ædes fuere diruta, pervenerit, an non: cum clare hæc Legis distinctio contraria. *L. 49. ff. ad Leg. Aquiliam*, ubi dicitur plane non esse distinguendum, an ignis eo usque pervenerit, an non. Sed imprimis in nostro casu magna vis cogens, & præcedens justus metus spectandus erit, si enim quis propter metum justum, licet ignis postea etiam eo non pervenerit, si tamen probabiliter eo perventurus fuisset. *Cont. B. Stryck, in Not. ad Lauterb. Tit. Quod vi aut clam*, cum non tantum vim præsentem submovere liceat, sed & independentem. *Zæf. Comment. ff. ad L. Aquil. n. 16.* ædes vicini diruerit, omnino licita necessitatis allegatio erit, nec ad ædes refarciendas compelli poterit. *Vid. Dn. Böhmmerus de Actionibus Sect. 2. Cap. 4. §. 51. Farinac. Oper. Criminal. p. 3. q. 110. n. 144. seqq. Mascard. de probat. Conclus. 892. n. 6. Lubler. de incend. c. 5. n. 116. Grotius de J. B. & P. Lib. 2. Cap. 2. §. 6.*

§. XV.

Qualem vim necessitas etiam in casu Legis Rhodiæ *Idem in ca-* habeat, nunc etiam examinandum erit. *su L. Rhodia* Quod nemo *de jactu ob-* bona aliena, libere in mare projicere possit ac debeat *tinet.* a-
 perti juris est, aut necessitas summa, legem non recognoscens, ac ex illicito licitum faciens, plane aliter dicit imo jubet. Ponamus: varia mercium genera complures mercatores in eandem navim coegerunt, multi præterea etiam vectores in ea ipsa navigant, per nonnullos etiam dies se mari jam commiserunt, tempestas postea gravis oritur, semperque hujus tempestatis violentia major existit, nec cæli sævitia mitescit, necessario itaque
 ja-

jactura faciendā, quæritur, an in hoc casu quis etiam res alienas in mare projicere possit, & si unus vel alter contradicat, nec in jactum consentire velit, an non obstante eo tamen jactura & de bonis alienis faciendā? Et Respondetur summam & plane inevitabilem necessitatem ut Lex temporis id concedere, imo jubere. Concurrunt enim ingentia duo hic mala, primum bonorum e navi projectio, secundam vitæ amissio: minus jam ex duobus est eligendum, longe autem gravius est, vitam ipsam quam bona perdere, merito ita vita bonis præferenda. Leges etiam præsentī huic necessitati adfuerunt, ejusmodi jacturam omnino permittentes. *L. 2. ff. de Lege Rhodia de jact.* Vid. LL. Naval. Wisbiscenf. *Art. 20. seqq.* ubi expressis verbis ita disponitur. Da ein Schiff in Noth geriethe/ so daß der Schiffer begehrete/ daß man Gut werffen sollte &c. Will dann der Kauffmann nicht zulassen/ daß man werffen soll/ der Schiffer aber/ und zwey oder drey von Seinen Schiff-Volck für gut befinden würden/ daß besser gethan sey zu werffen/ als Schiff/ Leib und Gut zu verliehren/ so mag der Schiffer wohl werffen/ und soll solches nicht unterlassen. Idem repetitum in statutis Hamburgensibus. *P. 2. tit. 16. §. 1.* Quænam vero res ejiciendæ, quænam præferendæ? Vid. apud Hahnium *ad Wesenb. Tit. de Lege Rhod. de jact.* Interdum summa necessitas & periculi gravitas, nec hunc delectum admittit, adeo, ut in tali statu jactus earum rerum fieri possit, quæ proxime ad manus sunt. Vid. B. Dn. Stryck. *in Usu Modern. ad Leg. Rhod. de jact.* Ad damnum vero per abjectionem rerum causatum, refarciendum, omnes qui vitam in navi suam salvam fecere, sunt obligati, damnum enim quod

quod pro communi utilitate acceptum, commune esse debet. *L. 1. l. 2. ff. ad Leg. Rhod. de jact.* Quomodo vero pro quantitate mercium & qualitate personarum collatio facienda ac contributio, ad scopum meum non pertinet examinare. Vid. *Gail. Observ. lib. 2. observ. 22.* & *Hahnus l. c. it. Illustr. Stryk. in Usu Modern. ad d. t. de Lege Rhodia de jact.*

§. XVI.

Quod igitur summa necessitas, sibi jus det ac faciat, tam in ipsam alterius vitam, quam in ejus res hactenus adductis exemplis satis superque ostensum ac demonstratum; cum vero commune fere omnium assertum, vitam ac famam pari passu ambulare, *l. 9. ff. de manumiss. vindict.* ibi *Gothofred. in Not. lit. S. l. 8. §. 2. ff. Quod inctus caus.* nec minorem honoris, quam vitæ rationem habendam esse, quæstio hic ventilanda erit, an etiam licita necessitatis allegatio in hoc casu, si v. gr. Virgo honesta ac integræ famæ, stuprum ipsi violentum molientem interficiat? Quæstio sane est moralistis non incognita, & inter magnæ existimationis Viros passim agitata. Vid. *Grotius de J. B. & P. lib. 2. cap. 1.* A nobis vero priusquam ad hanc quæstionem responderi poterit, hujus rei qualitates & circumstantiæ penitus inspiciendæ erunt. Ponamus igitur, accedit stuprator armatus, puellamque honestam ac castam solam in via publica incedentem, vi ad concumbendum adigere vult, virgo sola quidem & ab omni auxilio destituta, desiderio ac voluntati in vasoris nec satisfacere, nec in concubitum consentire vult. Stuprator ab inceptis suis non desistens vi puellam comprimere intendit puella omnes nervos

E

ad-

adhibens quidem ut violentiæ stupratoris se subtrahat, aut nimis imbecillis tandem tam minis, quam ipsis armis ad concumbendum trahitur, memor virgo vitam ac famam pari passu ambulare, cultrum sumit, cum alias se juvare non sciat, sicque crudelem stupratorem percussit, ut brevi post mors sequatur, jam quæstio, an non puella illa imbecillis, ac omni auxilio destituta, itaque suam castitatem, honorem ac famam contra præsentem ingentem stupratoris sævitiam, vindicans, sicque summa necessitate coacta, merito a pœna Capitali sit absolvenda? Uti que his concurrentibus circumstantiis puellam ab omni pœna liberandam esse, judico. Verum enim est, apud honestos, vitam ac famam pari passu semper ambulare, unde etiam Germani jam Veteres dixerunt.

Gut verlohren/ nichts verlohren/

Muth verlohren/ halb verlohren/

Aber Ehre verlohren/ alles verlohren.

Verum est honestis graviorem famæ quam vitæ cladem esse. Mevius *Part. IV. Decis. 46.* nec quicquam inter humana fama pretiosius. Mevius. *l. c. n. 1.* & bonis stupri metum majorem esse debere quam mortis. *L. 8. §. 2. ff. Quod metus caus.* accedit crudelem dici illum, qui famam suam negligit. *c. 56. c. XI. Qv. 3.* Illustr. Strykius *in Not. ad Lauterb. ad Tit. de Injur. & fam. Libell.* & inæstimabilem esse hominis famam *L. 104. ff. de R. J.* omnique commodo pecuniario præferendam. Conf. Gail. *Lib. 2. Obser. 100. ubi n. 6. ita ait.* Adeo honor & hominis vita a pari procedunt, ita ut non minori cura & studio honor atque famæ integritas nobis, quam vita ipsa cordi esse debe-

beat. Ut taceam in nostro casu, virginitatem seu castitatem semel ereptam restitui non posse. *L. unic. C. de Rapt. Virg.* Ipsæ leges ejusmodi homicidium excusant, eum qui stuprum sibi vel suis per vim inferentem occidit dimittendum esse, Divus Hadrianus rescripsit in *L. 1. §. 4. ff. ad Leg. Corn. de sic.* Quod si insuper confidemus etiam vitam ipsam periculo fuisse expositam; Quis jam, hanc licitam necessitatis allegationem admittere nollet; meretricem autem seu aliam quæ quæstum corpore suo facit ad necessitatem licitam provocare non posse nullam dubium est.

§. XVII.

Occasione prædicti mantissæ tandem loco quæro, si *Si uxor vè compressa.*
 Uxor alias Marito admodum fidelis vi omni adhibita ad concumbendum cum alio adigatur, v. c. adhibitis tamdiu armis, donec voluntatem stupratoris seu adulteri impleverit, postea vero maritus hanc thori violationem compertus fuerit, & idcirco suam uxorem ad se recipere nolit, an maritus non sit obligatus uxorem recipere, & si ille nolit, an non a magistratu cogi possit; Affirmativam sententiam defendere jure placet, ita ut in hoc casu, si aufugere non potuerit, nec ullo alio modo violentiam stupratoris seu adulteri evitare v. g. clamore &c. præterea & uxor persona integræ famæ, nec in tali loco reperta, ubi alias honestæ personæ non morantur, & sic propter summam necessitatem seu imminentem vim concubitum permittere debuerit, utique & licita necessitatis allegatio fit; Contra enim voluntatem uxor hæc vim possit, & sic non deliquit, ergo nec ullam poenam meretur. *L. si Uxor. 17. §. 7. ff. ad Leg. Jul. de Adul.*

ult. Omne enim delictum non nisi ex animo & voluntate æstimator, neque crimen ullum absque voluntate committitur. Hinc etiam mulier per vim stuprata & cognita, nullam prorsus in famiæ maculum incurrit, sed in violatæ existimationis permanet. *L. fœd. diff. 20. §. quin etiam C. ad Leg. Jul. de Adult. L. si Uxor. 13. §. si quis 7. in f. ff. eod. tit. Math. Berlich. Part. 5. Concl. 41. n. 66. Vid. Carpz. Prax. Criminal. Part. 2. Quæst. 75.* Generaliter itaque concludimus, quoties quis in tali necessitate constitutus, quam prævidere nec potuerit, nec postea ullo modo aufugere, ita ut illa sit summa & inevitabilis, & ita contra Leges peccavit, toties licita est necessitatis allegatio, & ex illicito fit licitum.

CAP. III. DE ILLICITA NECESSITATIS ALLEGATIONE.

SUMMARIA.

§. I. Connexio.	§. V. Quenam Necessitas affectata.
§. II. Quanam in genere illicita Necessitas.	§. VI. Illicita Necessitas, qua necessitatis fines excedit.
§. III. Quæ Necessitas non summa.	§. VII. Illicita Necessitas ratione temporis.
§. IV. Quanam Necessitas inevitabilis.	

§. VIII.

§. VIII. *Illicita Necessitas fraudulenta.*

§. IX. *Et illa necessitas illicita, ubi publica salus aliud postulat.*

§. X. *Non vero hoc Dominum feudi extendendum.*

§. XI. *Bene tamen quoad milites.*

§. I.

Quod necessitas summa, inevitabilis, ac extrema Legem non agnoscat ullam, sed ex illicito licitum, sibi que ipsi Legem faciat, licitamque postea, necessitatis allegationem admittat, hactenus fuisse in antecedente capite per exempla, edoctum ac probatum est. Verum enim vero in aprico multos ad summam & licitam necessitatem ejusque allegationem provocare, cum sæpe nil minus quam illa locum inveniatur, quin imo magis hanc ad tegendam commissam malitiam allegant, quam ut revera summa necessitate coacti factum commiserint; Unde non raro fieri solet ut delinquens, hac necessitatis allegatione munitus impune plane dimittatur, cum ejusmodi necessitas, ejusque allegatio nil tamen revera aliud sit, quam maximum injuriæ velamentum: Hinc ut hæc illicita inevitabilis ac non excusabilis, a summa inevitabili licita ac excusabili necessitate eo melius separari secerni ac distingui possit quædam hic de illicita necessitate adjicienda, fiet tamen hoc paucissimis, cum ex supra dictis & requisitis licitæ necessitatis facile etiam de illicita judicari possit.

§. II.

Dicitur itaque 1) *Illicita necessitas quæ non est summa, Eine noch nicht hochdringende Noth / ubi & non ad-*

Quanam in Genere hi- illicita Necessitas.

hibita illa me meaque adhuc conservare possum (2) quæ evitabilis est, etne noch vermeidliche Noth / quæ aliter evitari potest, v. c. si pauper & in extrema famis necessitate constitutus cibaria & similes res edibiles furatus prius, quam omnes suos nervos intenderit, an non mendicando, vel adeundo magistratum sicque multis precibus has res edibiles obtinere poterit. Grotius *de I. B. & S. Lib. II. Cap. II. (3)* quæ affectata, seu quæ data opera fit, eine sich selbst gemachte Noth / hæc maxime culpabilis & non excusat, præsidium enim necessitatis non suffragatur ei, qui volens affectavit & incidit in ipsam necessitatem *L. si fidejussor. 7. §. 1. Qui satisfacere cog. L. 2. §. 8. & L. fin. ff. si quis cantion. in jud. §. Item Trias. 7. de Excusat. Tutor.* (4) Quæ excedit necessitatis limites. (5) Quæ non tunc temporis fit, cum summa necessitas adest, & sic ratione temporis illicita. Denique (6) ubi quid magis ad defraudandas Leges ex dolo quam propter necessitatem fit. (7) Ubi publica salus aliud postulat. Singulæ hujus illicitæ necessitatis species sigillatim inspiciendæ sunt.

§. III.

Quæ necessitas non summa.

Prima igitur illicitæ necessitatis species dicitur quæ non est summa, e. gr. Pater filios vel filias vendere aut oppignorare non potest, cum libertas in æstimabilis res, & æstimatio infinita libertatis *per L. 176. de R. I. L. 106. de R. I.* nec liberi hominis corpus ullum recipit æstimationem *L. 1. §. sed cum liber homo & in L. fin. ff. de his qui dejecer. vel effuder.* in casu tamen necessitatis summæ v. gr. famis, qua nihil crudelius, potest filium vel filiam sanguinolentos h. e. recens editos victus causa

causa vendere. *L. 2. C. de patribus qui filios suos Conf. Menoch. de Arbitrariis Judic. Quæst. Lib. II. Cent. II. Cas. 182.* Et Tyraqu. *de retract. Consang. §. 26. gloss. 1. num. 16.* Dicitur vero tunc demum propter nimiam paupertatem aut egestatem hoc permisum esse, si pater nullum remedium amplius sciat aliis conservandi vitam. Si ergo filium vendat cum vel per laborem vel etiam factam mendicationem sibi panem acquirere vel ullo alio modo possit, & tunc ex necessitate famis filium venditum esse allegare intendit illicita erit necessitatis allegatio nam summa necessitas non adfuit cum nihilominus vitam suam conservare salvamque facere potuisset.

§. IV.

Secunda Illicitæ necessitatis species est, quæ adhuc ullo modo est evitabilis. Si igitur quis verbis injuriose provocatus statim ipsis armis se vindicaret, postea que ex necessitate ad tuendam famam hoc factum esse, seu ad sui defensionem, allegare vellet, illicita foret necessitatis allegatio. Unde mihi etiam illud quod Boscius *Tit. de Homicidio num. 86.* dicit, valde videtur suspectum imo omni veritati contrarium, scilicet, communem esse opinionem Doctorum, quod homicidium honoris ratione commissum licitum sit. Maxime si insultato fuga foret turpis & ignominiosa. *Conf. Gail. Lib. II. Observ. CI.* Si enim fuga adhuc me servare, vitamque meam salvam facere possum, non in tali necessitate summa ac ievitabili constituor ut licite postea ad illam provocare possim, ut taceam, impune homicidium committere. Sed alium dabo causam

*Quantam
Necessitas
evitabilis!*

sum. In præcedenti Capite dictum, quod si summa & inevitabilis famis adsit necessitas quis filium aut Uxorem suam mactare possit, ad conservandam suam vitam: Et licet hic casus rarissimus sit cum tamen hinc inde non statim impossibilis, existere enim ejusmodi annonæ caritas potest hic quæritur si maritus seu pater adhuc equos & canes, haberet, an non prius hæc animalia necare & cum his famem explere deberet. Quod mihi utique asserendum videtur quamdiu enim necessitas ullo modo adhuc evitari potest, tamdiu est illicita si fiat; Omnino igitur prius hæc animalia, e. gr. canes, equos necanda, quam uxor seu filius mactari possit. Vid. Carpzov. *Lib. VI. Tit. IX. Resp.*

94.

§. V.

*Quanam
Necessita-
tis affectata*

Illicita porro necessitatis allegatio est, si necessitas affectata, & data opera facta cum nemo ex ea necessitate in quam sponte se conjicit, se tueri, & juvari debeat. Berlich. *Decis. 193. n. 16. & Decis. 97. n. 6.* Heigius *Quest. 77. num. 56. vers. & ignosci. Part. 2.* Necessitati enim sponte se injicienti, allegantique non succurritur. Menoch de *Recuper. possess. Remed. VI. num. 52.* Si igitur quis laute & prodigaliter vivendo omnia profundit, & evertit, atque ita deinde pauper & inops factus est, sicque in necessitatem incidit & ita postea ob paupertatem seu magnam famis necessitatem furtum committit, haud licitam necessitatem allegare poterit, cum ejusmodi necessitas nec justa nec excusabilis, sed illi imputanda sit, qui in eam se conjecit. *L. si fidejuss. §. si necess. ff. qui satisdar. coguntur.* Menoch,

noch. *De Arbitr. Judic. Quæst. Lib. II. cent. II. Cauf. 128. n. 51.* Hinc illa vera & non affectata seu data operafacta dicitur necessitas, quæ principium habet necessarium. Menoch. *l. c. n. 52.*

§. VI. Quarto Licita alias necessitas in plane illicitam declinat, si necessitatis limites excedantur, non enim ultra præsentem necessitatis casum necessitas est extendenda; Si quis enim v. g. injuste aggressus fuerit, & revera necessaria fuerit hætenus defensio, postea autem in vafore remittente vel fugam capeffente eum ferro prosequutus fuerit, & eum occiderit, propter justum calorem Iracundiæ a pœna Capitali quidem immunis, sed ab alia poenaliter non erit.

§. VII. Cum vero minima circumstantia jus variare, interdumq; valde inquisitum gravare possit, caute hinc etiam in hac licita & illicita necessitatis materia agendum, ne contra jus & rationem sub necessitatis præsidio nocens dimittatur impune, contra vero innocens severe puniatur. Quo melius vero allegata necessitas adjudicari possit, merito ipsum tempus necessitatis est accurate inspiciendum, sæpissime enim necessitas alias licita, summe ratione temporis efficitur illicita, Ergo imprimis videndum an tunc temporis illa necessitas adfuerit, si quis enim saltem necessitatem metuat, & ob nudum metum illicitum quid committat, posteaque necessitate se defendere intendit, frustra erit hæc defensio & illicita. Idem hoc procederet, si post jam finitam necessitatem quis adhuc factum tempore summæ necessitatis licitum, committeret. In hoc casu etiam illicita foret necessitatis allegatio: Quæ enim in casu necessitatis permiffa sunt, cessante illa, censentur prohibita,

F

§. VIII.

*illicita ne-
cessitas
fraudu-
lenta.*

§. VIII. Ipsa denique interdum etiam testatur experien-
tia, quod sæpe talis ut licita allegetur necessitas, quæ
tamen revera non alium finem habet, quam ad de-
fraudandas Leges, & sic dolus & fraus potior quam i-
psa necessitas. Hac vero necessitate imprimis utun-
tur meretrices, & levis notæ macula personæ laboran-
tes: Ast non licita ejusmodi necessitatis allegatio, nec
mulier excusatur, quod ob paupertatem aut famis ne-
cessitatem se se prostituere passa Vid. Phil. Dec. in L.
quæ propter ff. de R. I. n. 5. Carpz. Part. II. Quæst. 70.
Menocæ. De Arbitr. Judic. Quæst. Lib. II. Cent. 6. Cas.
534. non enim adulterii, stupri, aut fornicationis tur-
pitudinem ejusmodi necessitas tollere aut excusare
potest. Hinc etiam Mulier, ob vitam jam alias suspe-
cta fidem non meretur si vi stupratam se dicat, ut
ita a pœna se liberare possit.

*Si Prin-
ceps ali-
quem vi
injulta in-
vadat.*

§. IX. Tandem & hoc casu illicita est exceptio ne-
cessitatis, ubi publica salus aliud postulat, & ubi ex neces-
saria sui defensione damnum in totam remp. redundat.
Huc pertinet casus, si quis a supremo Principe suo, inju-
sta vi fuerit aggressus, ipse autem non aliter quam cum
internecione ejus se defendere possit, an & hic si id fa-
ciat exceptione necessitatis se defendere possit? Et
responderetur quod non, Quia per internecionem su-
premi principis, rota respublica in discrimen ponitur
atq; turbatur; est autem unusquisque obstrictus, com-
munem utilitatem promovere, & pro salute publica
etiam vitam suam consecrare. Quo & pertinet illud
brocardicum, ubi duo concurrunt præcepta juris Na-
turæ, ibi standum est illi quod ligat fortius; jam vero
fortior est obligatio ad promovendam salutem publi-
cam quam meam vitam,

§. X.

§. X. Quæ vero de supremo Principe dicta sunt non ad Dominum feudi extendenda, qui non simul caput reip. est: contra hunc jure necessitatis uti possum cum solum nexu feudali ipsi subjectus sim, Kohl de servit. feud. P. X. n. 21. Vult. de feud. c. 10. n. 28. Non si Dominus feudi.

§. XI. Eodem modo necessitatis allegatio nec militibus competit qui excubias agunt de quibus L. 10. pr. & L. in militibus. Bene tamen §. 6. ff. de remilit. vel etiam alio modo, cum hostibus agunt, qui nec ob extremam necessitatem fugere & sui conservationem quærere possunt, sed vitam suam pro republica devovere tenentur.

CAP. IV. DE NECESSITATIS PRO- BATIONE. SUMMARI A.

§. I. Connexio. §. II. Probatio Necessitatis absolute requiritur. §. III. Quomodo ad faciendam Probatio. §. IV. Ad vitam ante actam etiam respiciendum. §. V. Probatio Necessitatis	per testes. §. VI. Probatio Necessitatis per juramentum. §. VII. An propria Confessio necessitatem probat. §. VIII. Probatio necessitatis per coniecturas. §. IX. Conclusio.

§. I.
Considerata Necessitatis allegatione tam licita quam illicita, ad Necessitatis probationem progredior, non enim sufficit necessitatem saltem allegare, sed cum non juris sed facti sit, ab allegante probari debet. L. 16. C. de Probat. Fa-

Eti vero veritas, neque ex alterius affirmatione neque negatione æstimanda, sed legitimis potius mediis ostendenda, & cum omnibus circumstantiis ad rem pertinentibus probari debet. *L. 10. 21. C. de Probat. L. 9. C. de Rei Vind. Vid. Titii Jus Privat. ad Tit. de Probat.* Quomodo vero in Necesditatis casu hæc Legitima remedia ostendi possint, sequentibus agam sed summo tantum digito, cum non animus sit totam probationum materiam huc repetere, utpote quod otiosum esset. Hinc genera probationum brevissimis tantum percurram.

*Probatione-
cesditatis
absolute re-
quiritur.*

§. II. Ut ergo in genere is qui se fundat in actu, non nisi certa ex causa permisso, sive active sive exceptive causam illam probare debet, Cravetta *Consil. 1. pro gener. n. 24. & 187.* nec etiam absque probatione confessioni actum in certo saltem casu permittum gerentis fides habeatur, ne per id, extra casum permittum, actum pro lubitu alicujus perficere detur licentia *L. cum bi. §. sicut lis ff. de Transact. L. 27. ff. de Probat. Math. de Afflict. in cap. 1. pr. n. 57. de alien. feud. pater.* Ita idem quoque facere tenetur is qui necessitatem allegat quo pertinent verba *Const. Crim. Car. in art. CXL.* ubi expresse disponit, Welcher sich aber nach Erfindung der That einer gethanen Nothwehr berühmet/ oder gebrauchten wil/ und der Kläger der nicht geständig ist/ so legt das Recht dem Thäter auf solche berühmte Nothwehr/ obgemeldeter massen/ zu Recht genung zu beweisen/ beweiß er die nicht/ Er wird schuldig gehalten. Qui enim probare non potest quod est probandum, causa cadit & condemnatur. *Mevius Part. VIII. Decis. XIV. n. 2.*

*Quomodo
faciend.*

§. III. Constat igitur quod allegans necessitatem hanc probare debeat, quomodo vero hæc probanda jam dicendum. Scilicet

pro-

probandum, adfuisse veram summam & inevitabilem necessitatem. Seb. Medic. in *Tract. de Casibus fort. Part. 1. Qu. 6. num. 7.* Heringius de *fidejuss. cap. 26.* Hoc vero diversimode prout ejusmodi necessitatis casus obveniunt probari potest. Requiritur itaque ante omnia ut tota res cum omnibus circumstantiis & qualitatibus proponatur, & demonstratur. Non enim probasse factum sufficit sed & in specie facti qualitates probandæ Gailius *L. 1. C. 13. n. 1. de Pace publ.* Berlich, *s. Concl. 94. n. 43.* Præcipue cum in criminalibus conjecturæ non sufficiant, sed probationes luce meridiana clariore requirantur. *L. fin. C. de Probat.* & B. Dominus Strykius in *Not ad Compend. Lauterbach. t. Carpz. Lib. 6. Tit. 10. Resp. 112. n. 10.* Tota igitur hujus casus decisio, prudentis judicis arbitrio erit relinquenda, qui difficiles hujus necessitatis probationes, seu quæ liquido probari non possunt, bene solideque considerabit, & ita ut viva Lex prudenter ex æquo & bono judicabit, ne quid in hoc casu permittat, quo conscientia lædatur fides frangatur, Legum autoritas violetur salusque tandem publica periclitetur. Conf. Berlich. *Decis. 293.*

§. IV. Plurimum etiam ad probationem facit, vita antea acta, *Ad vitam* utriusque inter quos negotium intercescit, v.g. in homicidio an ante actam fuerit homo rixosus, an inimicitia inter eos fuerit, an vero honestis moribus præditus, ut nulla in eum cadat suspicio; vidum. *respicien-* *dis-* *sim-* *in* *casu* *summæ* *paupertatis* *an* *casu* *de* *pauperatus*, an dissoluto vitæ genere ad paupertatem redactus.

§. V. Interdum vero necessitas commode etiam per testes *Necessitatis* probari potest, sic summa necessitas famis in *alleg. Respons. probatio per* apud Carpz. *Lib. 6. Tit. 9. Resp. 95.* ita probata in verb. *Wor testes,* rin denn allenthalben inquisito des Pfarr-Herrn und Gerichte / so wohl der abgehörten Personen Gezeugnis so weit zu statten kommen/ daß selbigen Orts die Teurung sehr schwer gewesen/ also das die Leute ungewöhnliche Speise/ als Hunde/ Katzen/ Graß/ Wurzeln/ Kuchen von Lehme und dergleichen den Hunger zu stillen sich gebrauchet. Simili etiam modo hæc per testes probatio admittitur in *Leg. Rhodia de jactu* Conf. *Illust.*

Strykus *Ufu Modern. ad Legem Rhodiam de jactu.* Ubi excipiendo contra necessitatem ita necessitas probatur Und begehret es der Kauffman / da sie zu Lande kommen / so sollen zwey oder drey von den Schiff Boltz schweren / daß es die Noth also erfordert habe. Imo & in casu homicidii si testes adfuerint, per eos probari potest, necessitas.

*Probatio
Necessita-
tis per jura-
mentum.*

§. VI. Cum etiam juramentum inter probationis species refertur Pacian. in *Tr. de Probat. Part. I. Cap. I. num. 17.* & in vitiis deficientis probationis succedat c. sicut in *f. X. de Probat. L. 3. C. de Rebus Credit. Mevius Part. IV. Decis. 5.* atque in omnibus causis ex inopia probationum deferatur a iudice *L. 25. §. pen. ff. de probat. Mevius Part. IX. Decis. 77.* quæritur, an Reus se necessitate defendens ad juramentum admitti possit. Et respondetur, videndum esse an aliquo modo necessitatem suam probaverit, non tamen omni ex parte, tum sine dubio ad juramentum suppletorium admittendus, imprimis si Reus fide dignus quem verosimile est non facile pejeraturum, & hactenus neque contraria legitima probatione neque propria sua confessione convictus, nec alia valde ipsam gravantia adsint indicia. Sed rursus tota hæc inquisitio, prudentis iudicis arbitrio erit relinquenda, qui imprimis caute judicare debet, an præsumptio ulla etiam militet contra allegantem innocentiam & bonam fidem vel alias Reus sit homo improbatæ & sceleratæ vitæ, aut semel jam perjurus, qui omnem jam facultatem probandi per juramentum perdidit *Conf. Gail. Lib. II. Observ. 48. Mevius Part. VIII. Decis. 424.*

*Propria
confessio an
probet ne-
cessitatem.*

§. VII. Sed an etiam hæc probatio Necessitatis dicenda, si quis statim post factum ob summam & inevitabilem necessitatem commissum, ipsum iudicem adeat, & de jam facto ob summam necessitatem conqueratur. e. gr. Uxor stuprum sibi violenter illatum probare vult, dicitque vim in sylva locoque remoto ipsi esse illatam & licet clamaverit, opemque hominum magno clamore imploraverit, tamen violentiam stupratoris aufugere non potuerit, ex quo necessario in stuprum consentire debuit.

debit. Statimque peracto itinere iudicem adit, publiceque de hac violentia conqueritur, imo ipsi marito adulterium ex summa & inevitabili necessitate commissum denunciât, quæritur an fides huic proprio motu factæ probationi habenda, ita pœna ut adulterii non obtineat? Resp. licet non necessitatem hæc denunciatio propria in totum probet attamen, multum fidei hac in re querelæ stupratæ tribuendum est. Sed iterum prudentis iudicis hic erit ex circumstantiis allegatam summam necessitatem iudicare Vid. Carpz.

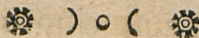
Part. II. 27. 75.

§. VIII. Tandem & necessitas probari potest per præsumptiones & conjecturas. Quodsi enim, vel per testes vel per documenta & litteras vel alio modo, probari possit, v. g. eum qui occisus est, injuste alterum aggressum esse, tum secundum communem Dd. sententiam, præsumitur necessaria defensio, usque dum contrarium probetur. Maxime si ut supra dictum ipsius, qui necessitatem allegat, vita bene acta concurrat & ita præsumtionem augeat.

Probatio necessitatis per conjecturas

§. IX. Verum ut sæpe dixi ob instans iter & brevitatem temporis, hanc materiam, plenius excutere non licuit, veniam propterea a benevolo lectore mihi polliceor & Deo pro auxilio mihi præstito pie ac devote gratias persolvo.

Conclusio.

No-

NOBILISSIMO PRÆCLARISSIMOQUE
DOMINO
CANDIDATO
S. P. D.
PRAESES.

Ta ergo spem optimi Parentis Tui Patriæque feliciter impleuisti, dum magnis passibus ad consequendos supremos in Jure honores properas; atque proemium virtutis Tuæ studiorumque expectas. Comprobasti & Illustri Collegio Jctorum, in examinibus, & publice omnibus, hoc specimine a Te elaborato, Vires ingenii Tui & promptitudinem, atque omnium Tibi applausum conciliasti. Gratulor itaque ex animo de exantlatis, feliciter & cum laude laboribus Tuis: atque precor, vt hoc sit auspiciū maiorum adhuc honorum. Gratulor venerando Parenti Tuo, de tam egregio filio. Gratulor patriæ, de tanto ciue, qui dignus aliquando erit publicam promovendi salutem. Adsit Tibi Deus porro diuina gratia sua atque omni felicitatis genere Te circumdet, Vale.

02 H 287

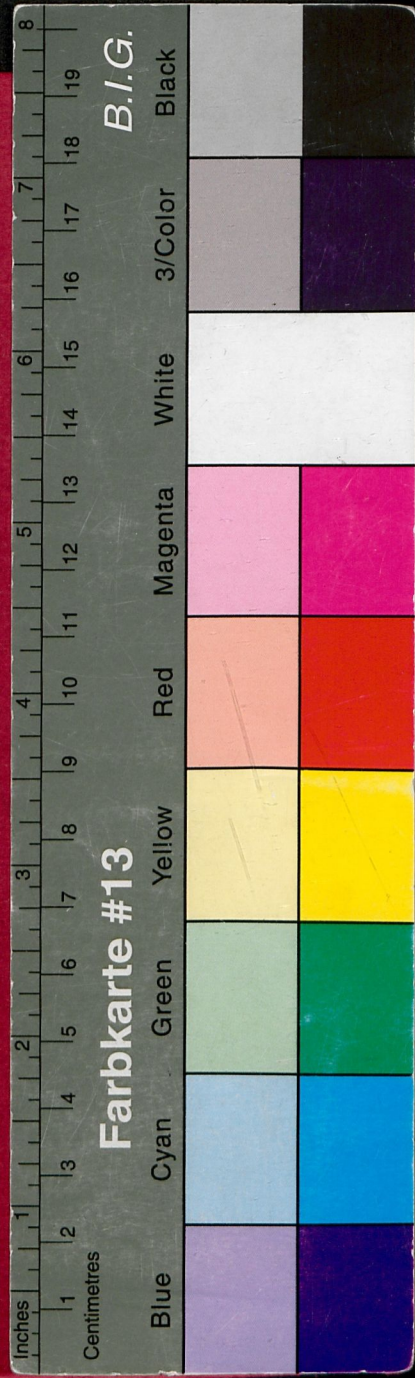
ULB Halle

3

003 058 298

B.I.G.

Farbkarte #13

DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS,
DE

JURE NE- CESSITATIS,

Vom

Goth-Recht.

120.

QUAM

RECTORE ACADEMIÆ MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. FRIDERICO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIÆ, MARCHIONE
BRANDENB. &c. &c.

ILLUSTRI FCTORUM ORDINE CONSENTIENTE.
IN CELEBERRIMA FRIDERICIANA ACADEMIA,

PRAESIDE,

DN. IO. SAMUELE STRYKIO,
PRO RECTORE MAGNifico, CONSIL. AUL. SAX. ISEN.
PROF. PUBL. ORD. ET FACULTAT. JURID. h. t. DECANO,

PRO LICENTIA,

SUMMOS IN JURE HONORES ET PRIVILEGIA DOCTORALIA
RITE AC LEGITIME CONSEQUENDI

d. XII. Maj. Anno M. DCCXII. horis ante 5 pomeridianis.
PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI
SUBMITTIT,

AUTOR ET RESPONDENS,

ANDREAS CHRISTIANUS AMSEL,
SUERIN. MEGAPOL.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
Typis JOH. GRUNERI, Academ. Typogr.

32